



GÖTEBORGS
UNIVERSITET

VÄLJARNA OCH VALET 2022 – EN EFTERVALSANALYS

MARIA SOLEVID

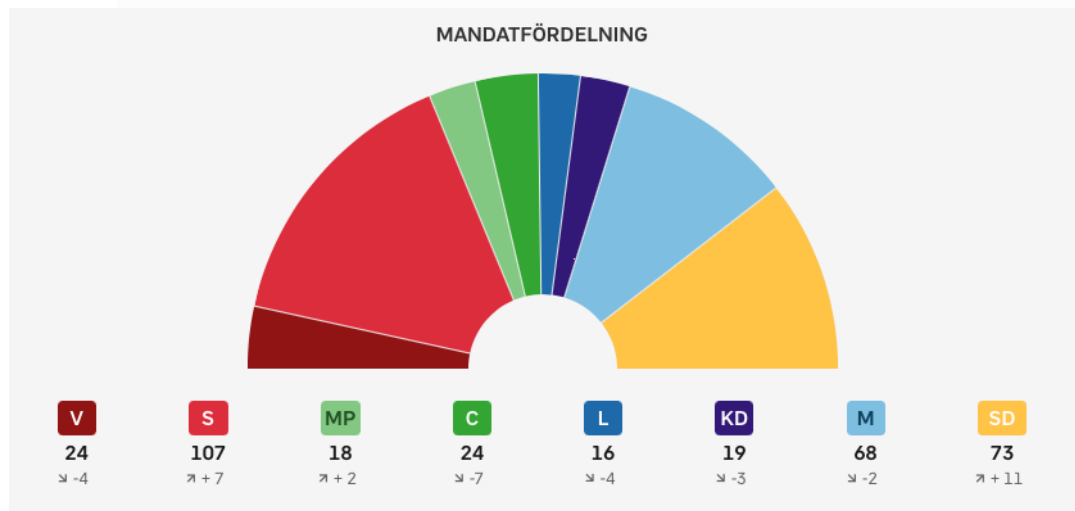
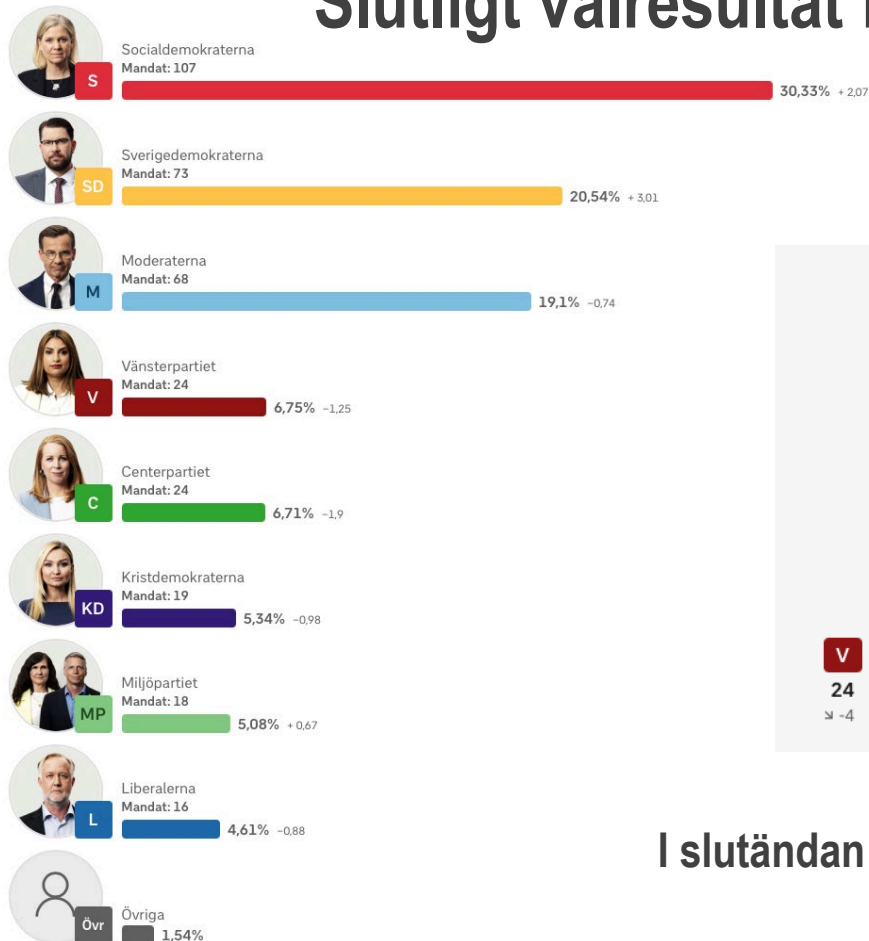
VALFORSKNINGSPROGRAMMET
STATSVETENSKAPLIGA INSTITUTIONEN, GÖTEBORGS UNIVERSITET

PRESENTATION FÖR ANGEREDS FOLKHÖGSKOLA, 221006

Dagens presentation

- **Valresultatet 2022 i relation till utvecklingen under den gångna mandatperioden**
- **Valdeltagande, partibytten och väljarrörlighet**
- **Partival i olika befolkningsgrupper**
- **Vad avgjorde valet? Partiledare, sakfrågor och sakfrågeägarskap**

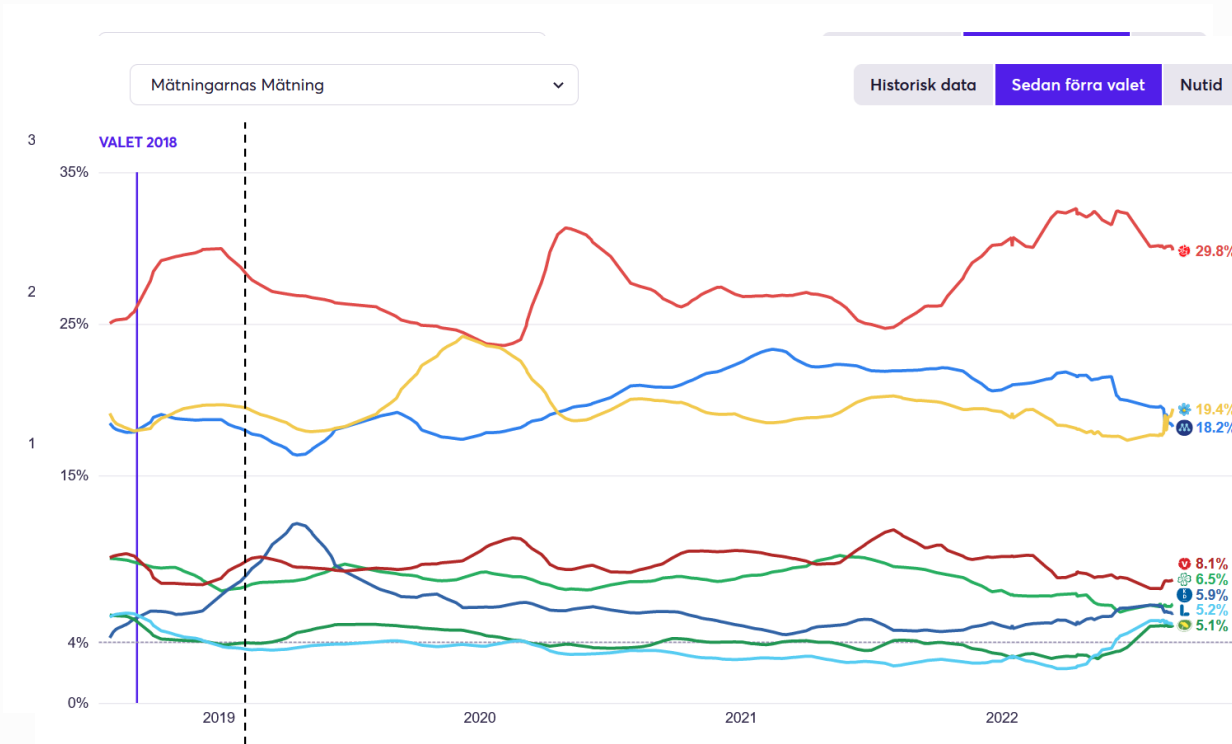
Slutligt valresultat för Riksdagsvalet 2022



I slutändan skiljde det bara drygt 46 000 röster mellan blocken!

Källa: SVT och Valmyndigheten

Bakåtblick: en historisk mandatperiod

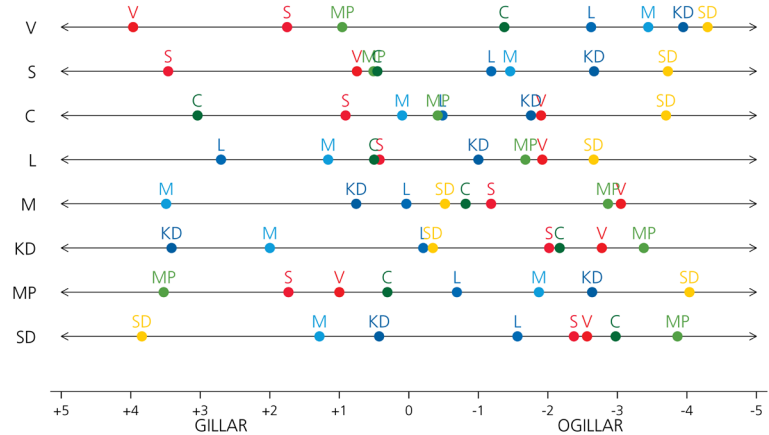


Grafen visar opinionsläget t o m 6 september 2022

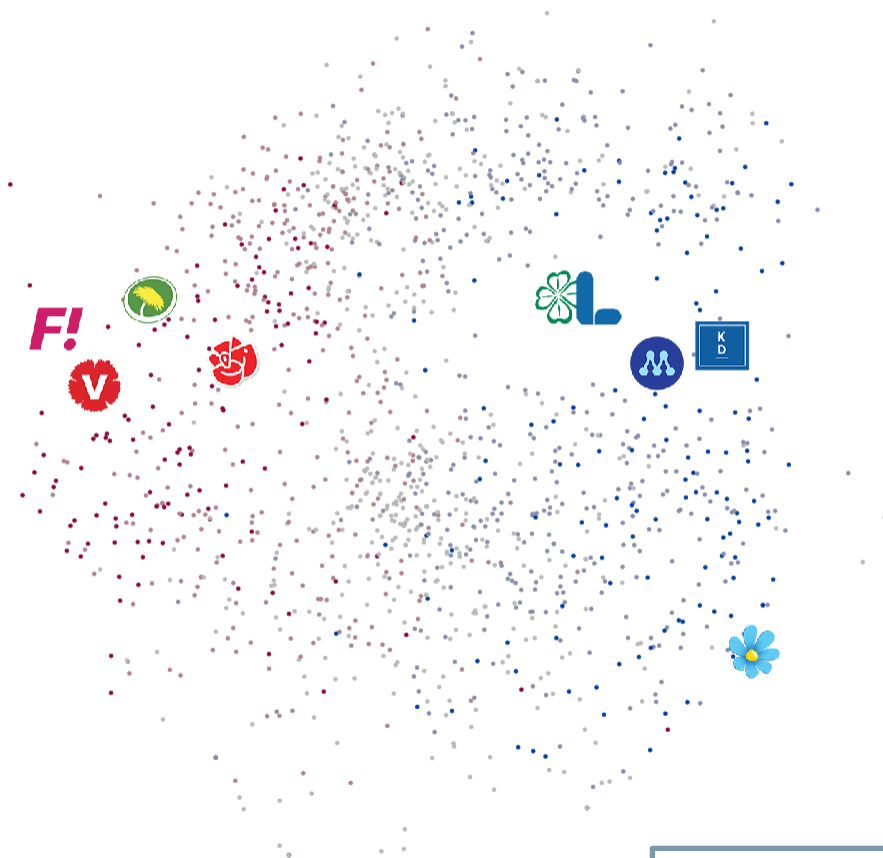
Ett partisystem i förändring

Fråga 15 Var skulle du vilja placera de olika partierna på nedanstående skala?

	Ogillar starkt		Varken gillar eller ogillar						Gillar starkt		
	-5	-4	-3	-2	-1	0	+1	+2	+3	+4	+5
Centerpartiet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Moderaterna	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vänsterpartiet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Liberalerna	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Socialdemokraterna	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Miljöpartiet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kristdemokraterna	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sverigedemokraterna	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐



2017



Var skulle du placera de olika partierna/partiledarna på nedanstående skala? (ogillar-gillarskala)

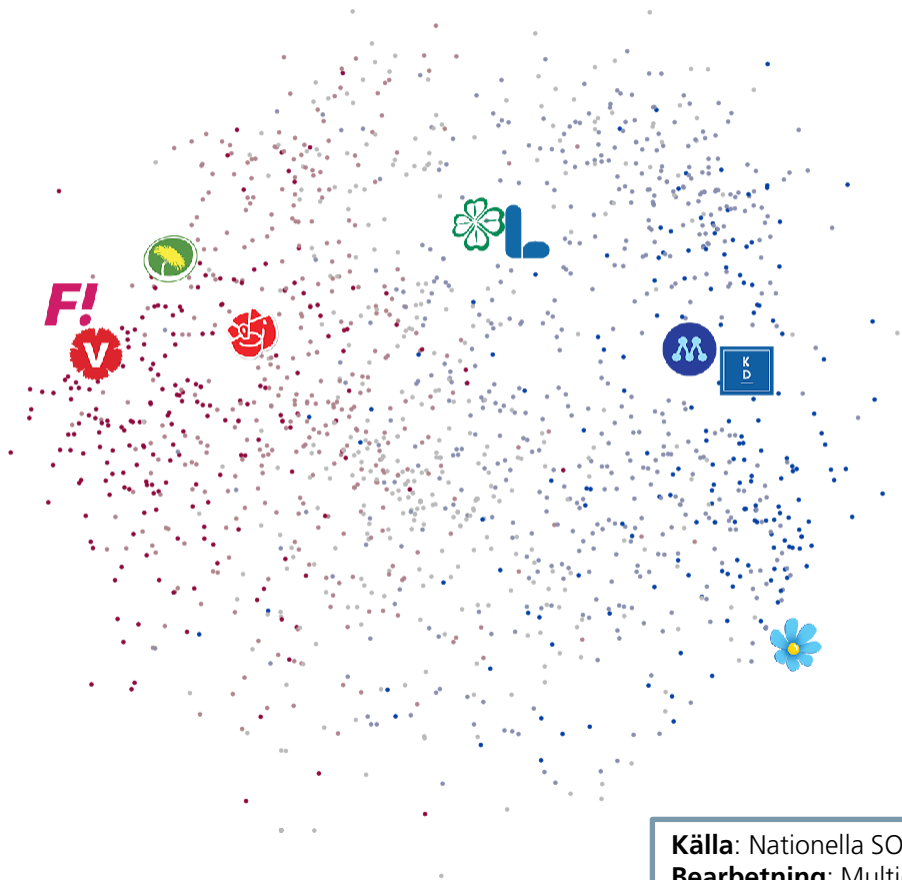
Politisk självplacering

- Klart till vänster
- Något till vänster
- Varken vänster eller höger
- Något till höger
- Klart till höger

Källa: Nationella SOM-undersökningar

Bearbetning: Multidimensionell utvecklingsanalys av svenska folkets evalueringar av partier och ledare på en ogillar-gillarskala (Staffan Betnér)

2018



Var skulle du placera de olika partierna/partiledarna på nedanstående skala? (ogillar-gillarskala)

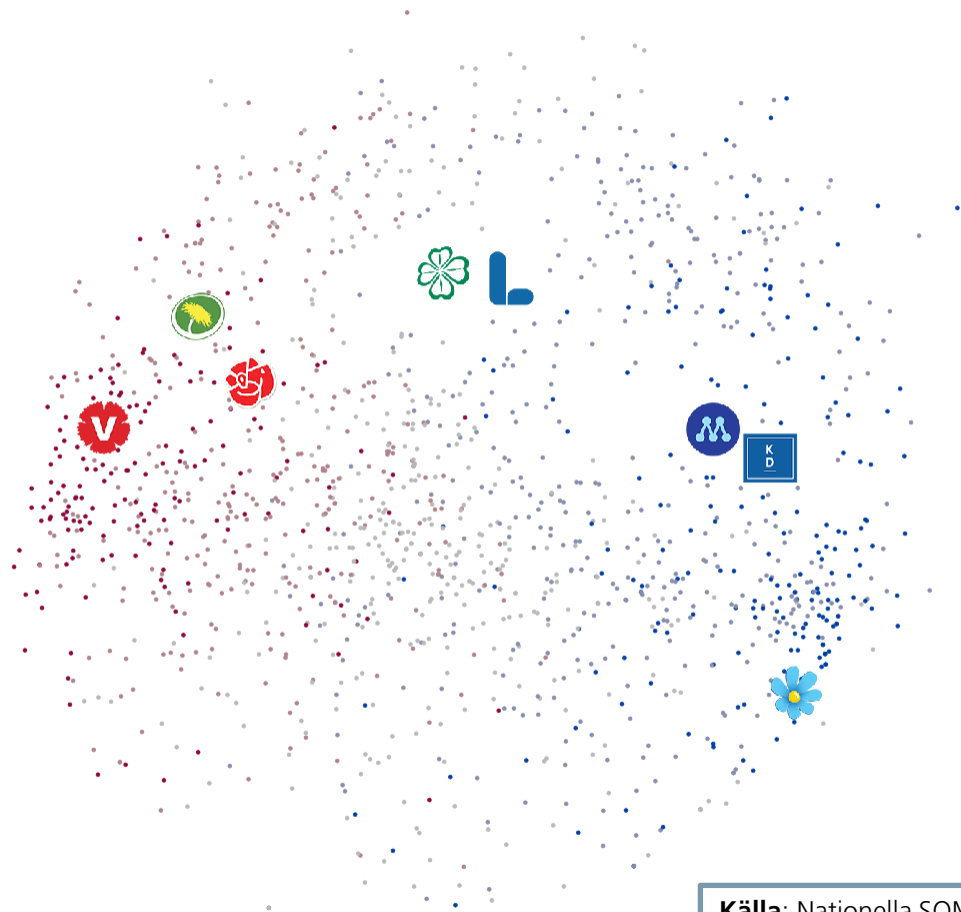
Politisk självplacering

- Klart till vänster
- Något till vänster
- Varken vänster eller höger
- Något till höger
- Klart till höger

Källa: Nationella SOM-undersökningar

Bearbetning: Multidimensionell utvecklingsanalys av svenska folkets evalueringar av partier och ledare på en ogillar-gillarskala (Staffan Betnér)

2019



Var skulle du placera de olika partierna/partiledarna på nedanstående skala? (ogillar-gillarskala)

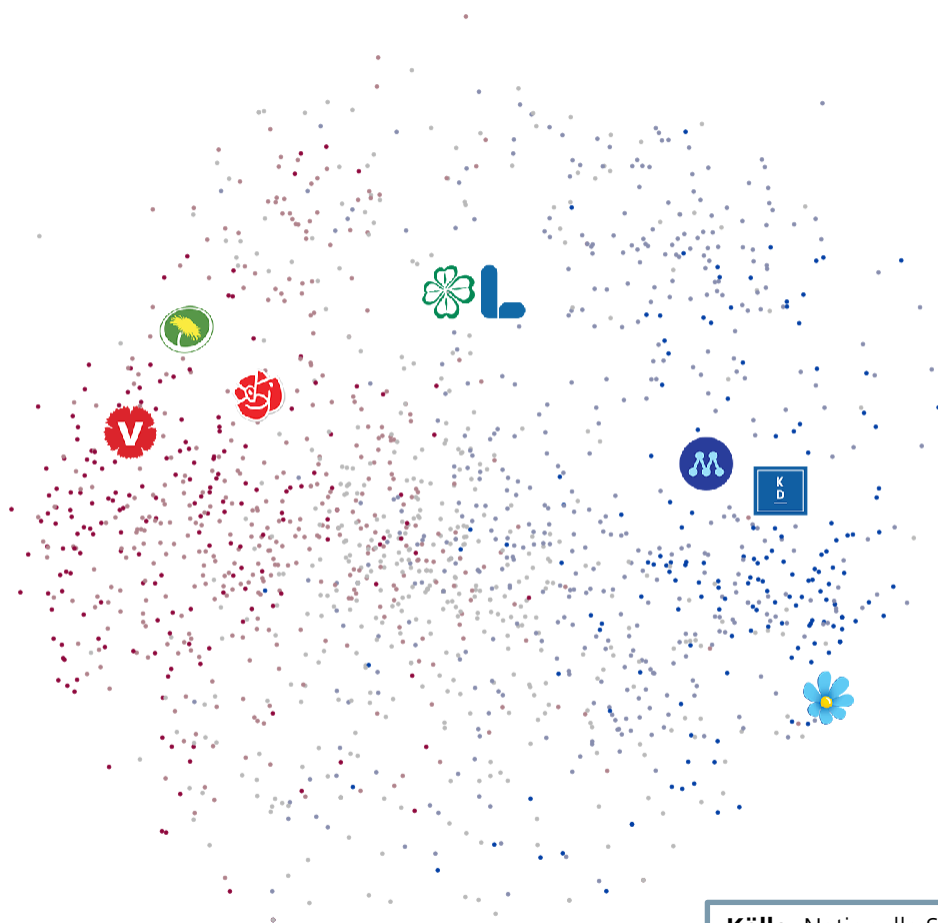
Politisk självplacering

- Klart till vänster
- Något till vänster
- Varken vänster eller höger
- Något till höger
- Klart till höger

Källa: Nationella SOM-undersökningar

Bearbetning: Multidimensionell utvecklingsanalys av svenska folkets evalueringar av partier och ledare på en ogillar-gillarskala (Staffan Betnér)

2020



Var skulle du placera de olika partierna/partiledarna på nedanstående skala? (ogillar-gillarskala)

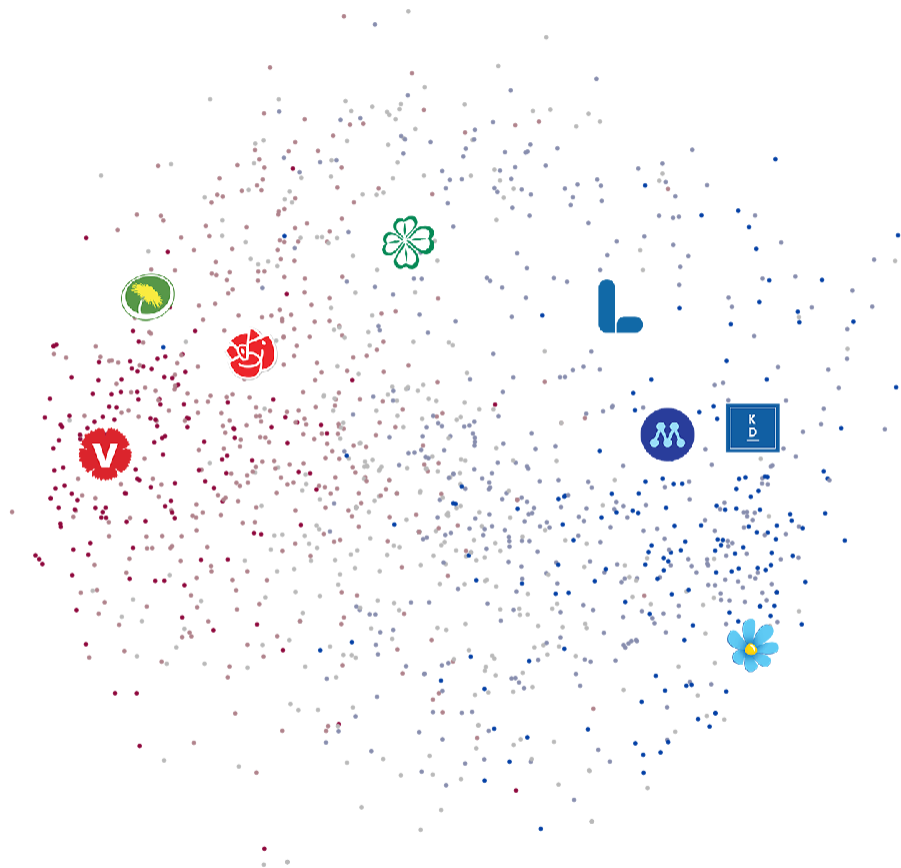
Politisk självplacering

- Klart till vänster
- Något till vänster
- Varken vänster eller höger
- Något till höger
- Klart till höger

Källa: Nationella SOM-undersökningar

Bearbetning: Multidimensionell utvecklingsanalys av svenska folkets evalueringar av partier och ledare på en ogillar-gillarskala (Staffan Betnér)

2021



Var skulle du placera de olika partierna/partiledarna på nedanstående skala? (ogillar-gillarskala)

Politisk självplacering

- Klart till vänster
- Något till vänster
- Varken vänster eller höger
- Något till höger
- Klart till höger

Källa: Nationella SOM-undersökningar

Bearbetning: Multidimensionell utvecklingsanalys av svenska folkets evalueringar av partier och ledare på en ogillar-gillarskala (Staffan Betnér)

2022



Viktiga samhällsfrågor 2021

Andel som spontant nämner frågor/samhällsproblem som viktigast i Sverige idag, 2021 (2020 inom parentes)

#1 Brottslighet	41	(34)
#2 Sjukvård	33	(37)
#3 Invandring/integration	31	(38)
#4 Miljö/energi	26	(18)
#5 Skola/utbildning	24	(23)
#6 Sociala frågor	14	(13)
#7 Äldre frågor	13	(12)
#8 Arbetsmarknad	6	(8)
#9 Demokrati/rättigheter	5	(5)
#10 Ekonomi	4	(6)
#11 Skatter	2	(2)
#12 Familjepolitik	2	(2)
#13 Bostadsfrågor	2	(2)
#14 Coronapandemin	2	(4)
#15 Styrelseskick	2	(2)

*Vilken eller vilka frågor
eller samhällsproblem
tycker du är viktigast i
Sverige i dag?*

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2021 och 2020

Den politiska dagordningen (Novus augusti 2022)

1. Sjukvården (63%)
2. Lag och ordning (54%)
3. Skola och utbildning (49%)
4. Invandring/integration (47%)
5. Energipolitik (39%)

Mediemätaren (SR/Kantar Public)

Största sakfrågorna 1 augusti till 11 september 2022

Nyhetsmedier

1. Lag och ordning
2. Migration/integration
3. Utbildning
- 4. Energi**
5. Miljö och hållbarhet
- 6. Ekonomi**
- 7. Arbetsmarknad**
8. Utrikespolitik
- 9. Skatter**
10. Sjukvård
- 11. Näringslivspolitik**

Mediemätaren

KANTAR PUBLIC

Sociala medier

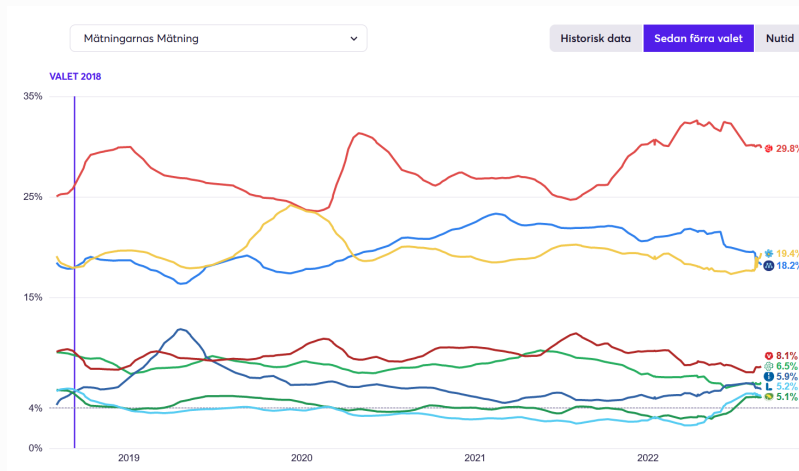
- 1. Migration/integration**
- 2. Energi**
- 3. Lag och ordning**
4. Utrikespolitik
5. Miljö och hållbarhet
6. Utbildning
7. Näringslivspolitik
8. Skatter
9. Sjukvård
10. Ekonomi
11. Arbetsmarknad

Mediemätaren

KANTAR PUBLIC

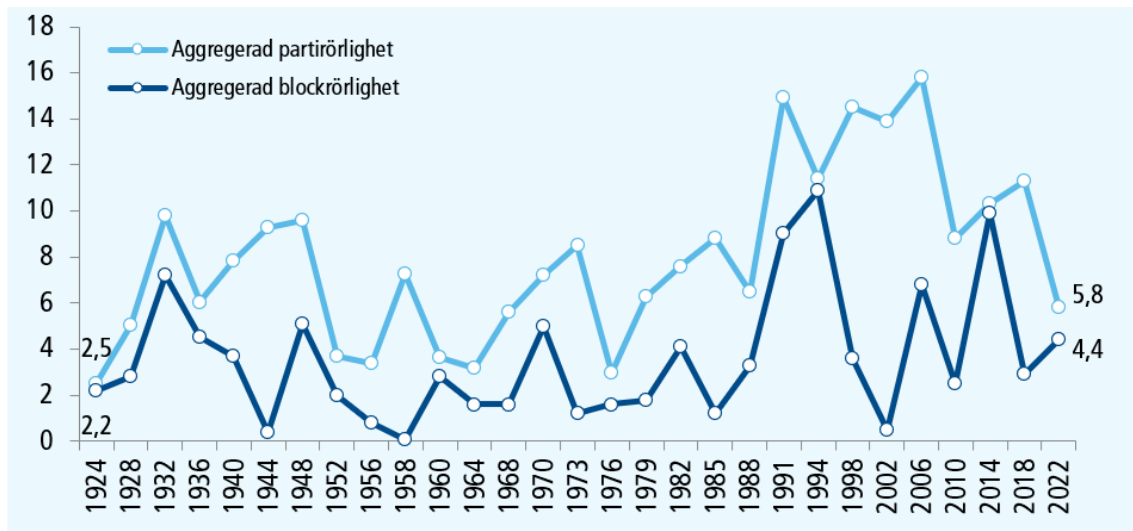
Lag och ordning har dominerat agendan under stora delar av mandatperioden

En historisk mandatperiod men i slutändan relativt små skillnader mellan valresultaten 2018 och 2022



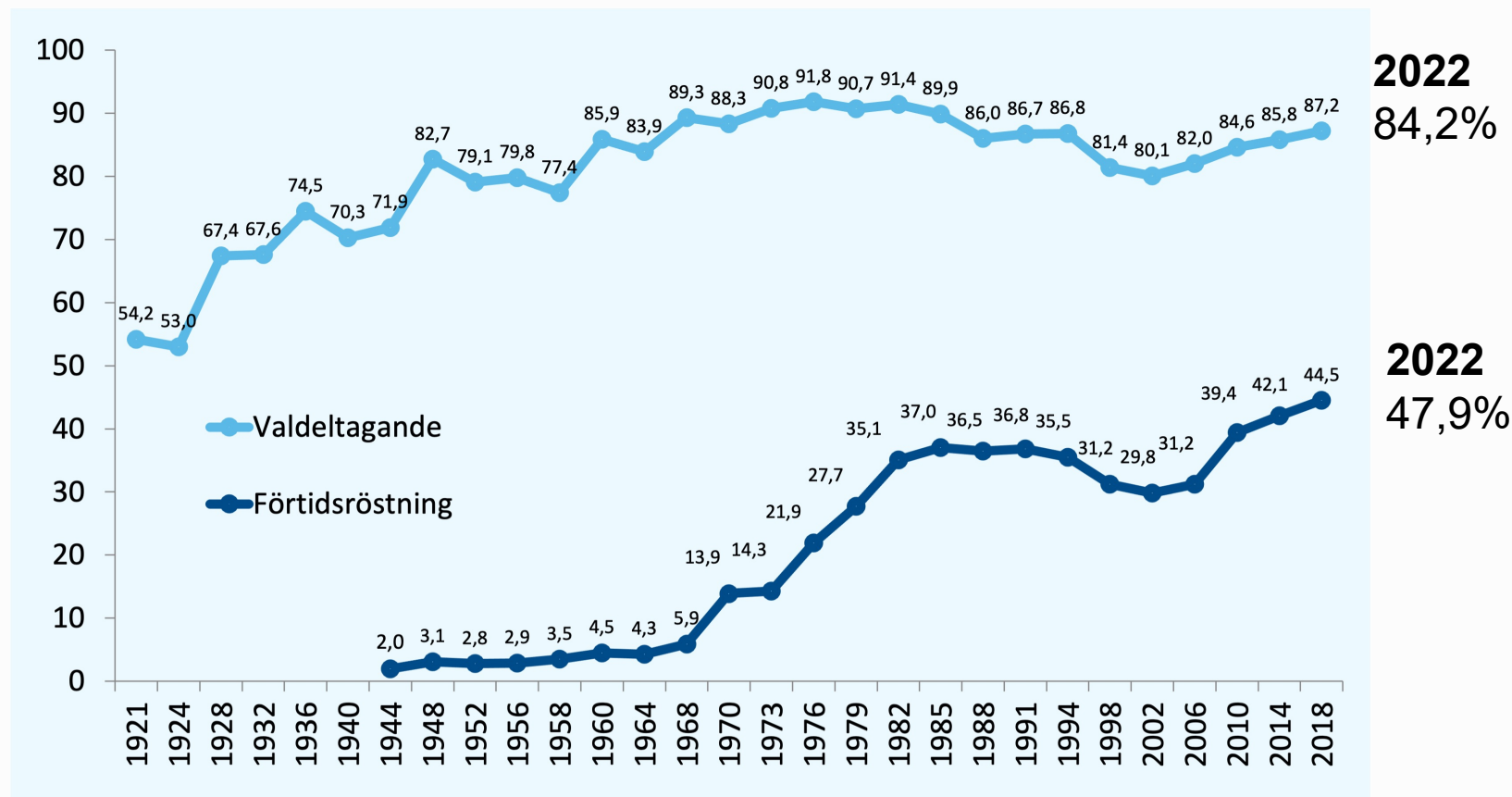
	Valresultat 2018	Valresultat 2022	Diff
Moderaterna	19,8%	19,1%	-0,7
Centerpartiet	8,6%	6,7%	-1,9
Liberalerna	5,5%	4,6%	-0,9
Kristdemokraterna	6,3%	5,3%	-1,0
Socialdemokraterna	28,3%	30,3%	+2,1
Vänsterpartiet	8,0%	6,8%	-1,2
Miljöpartiet	4,4%	5,1%	+0,7
Sverigedemokraterna	17,5%	20,5%	+3,0

Lägsta aggregerade rörligheten mellan två val sedan 1976



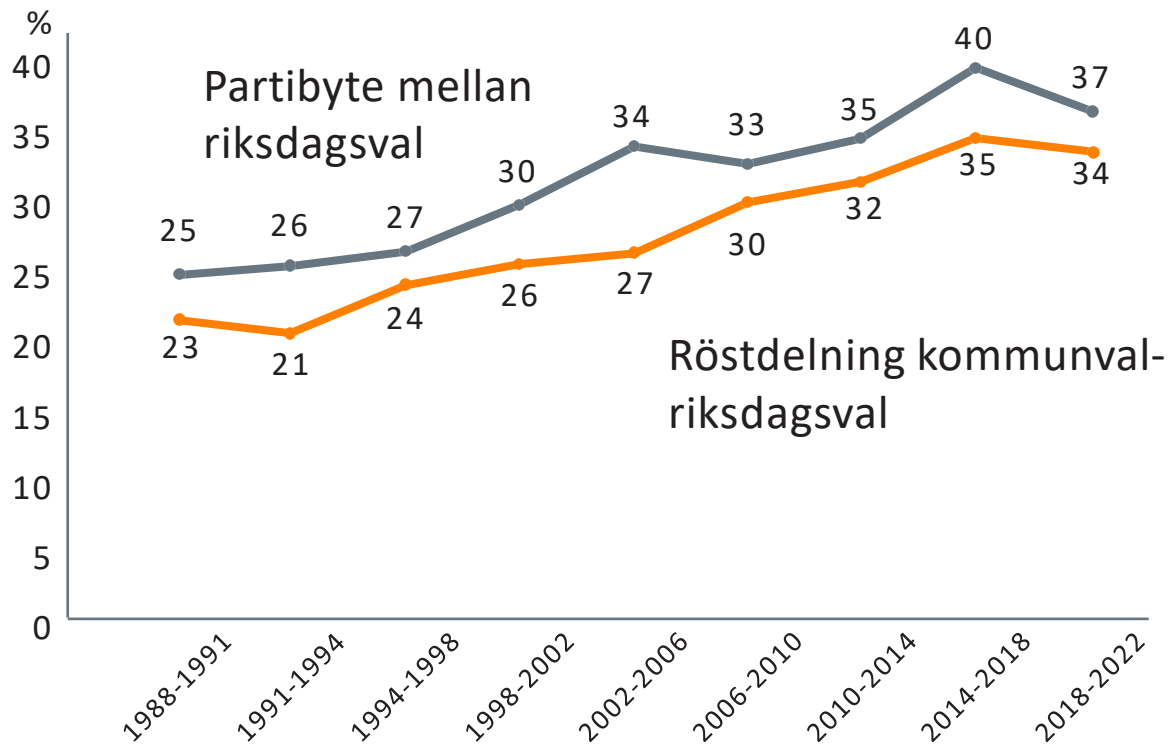
Kommentar: Resultaten bygger på bearbetningar av officiell valstatistik (se tabell 2). Den övre linjen visar den aggregerade förändringen av partiernas röststöd (Pedersens index) som beräknas som de summerade absoluta förändringarna (i procentenheter) av partiernas röststöd mellan två på varandra följande val dividerat med två. Pedersens index är beräknat för sex kategorier 1924–1960, nio kategorier 1964, sju kategorier 1968–1985, åtta kategorier 1988–1991, nio kategorier 1994, åtta kategorier 1998, nio kategorier 2002–2010, tio kategorier 2010–2018, samt nio kategorier 2022. Måttet för aggregerad förändring mellan två val utvecklades av Mogens Pedersen under 1970-talet (Pedersen 1979). Den undre linjen gäller blockrörlighet (BR) och beräknas på motsvarande sätt men för bara tre kategorier: Partier till vänster (SKP/Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Miljöpartiet 1988–), partier till höger (Högerpartiet/Moderaterna, Folkpartiet, Bondeförbundet/Centerpartiet och KDS/Kristdemokraterna) samt gruppen övriga partier (t ex Sverigedemokraterna och Feministiskt initiativ). För ett liknande tillvägagångssätt, se (Bartolino & Mair 1990).

Lägre valdeltagande men nytt rekord i förtidsröstning 2022



Källa: SCB och Valmyndigheten

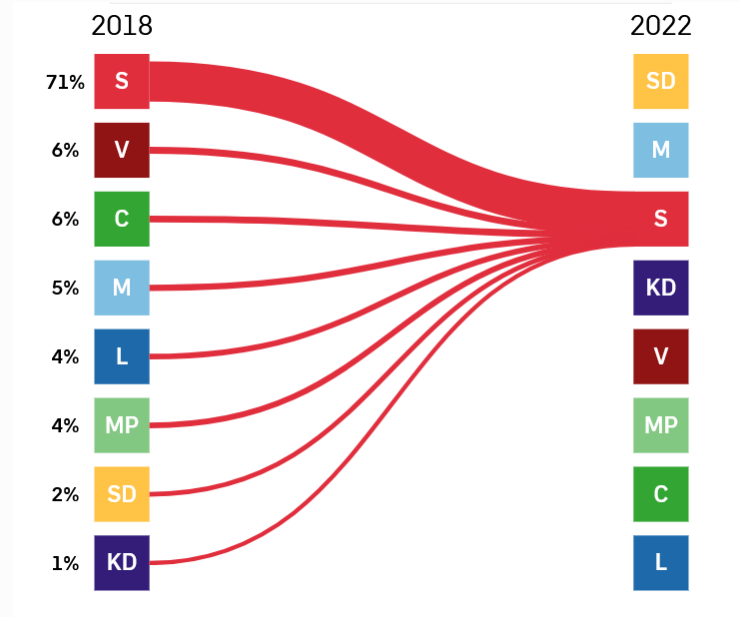
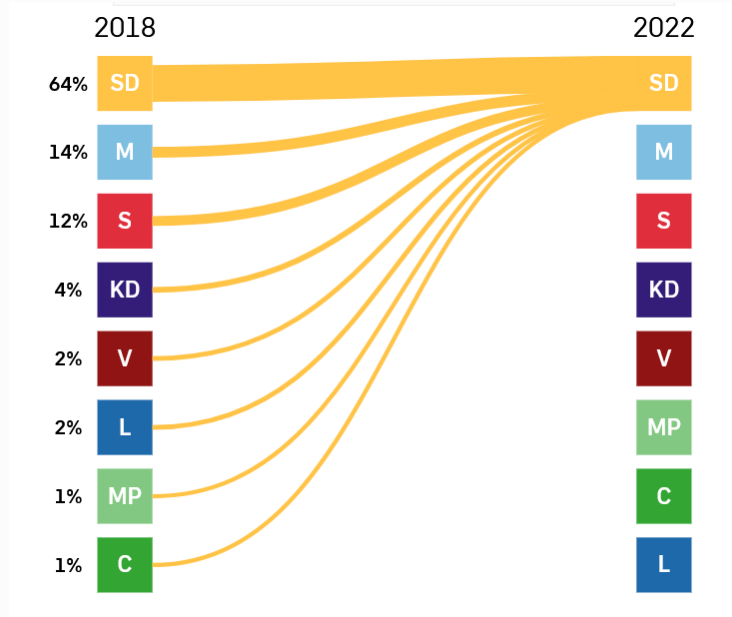
Partibyten och röstdelning



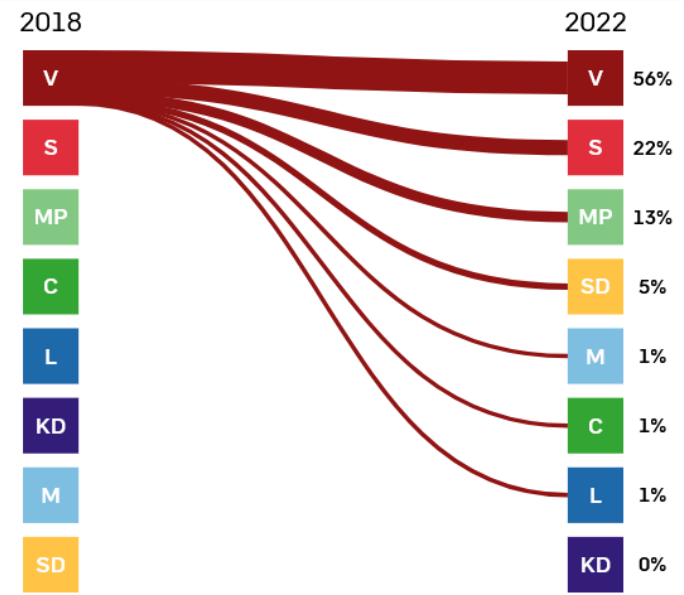
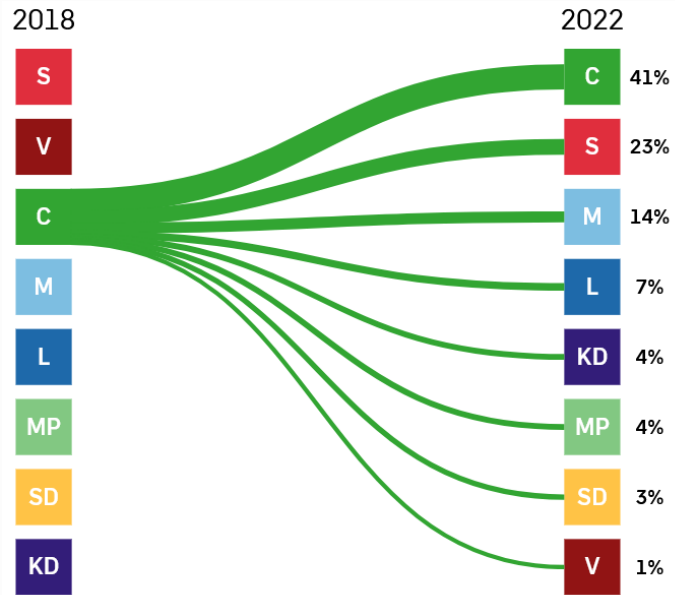
Partibytten 2018-2022: Vart gick partiernas väljare?

Partival 2018	Partival 2022									Sum
	V	S	MP	C	L	KD	M	SD	Övr	
V	56	22	13	1	1	0	1	5	2	~100
S	3	74	4	3	1	2	6	8	1	~100
MP	10	28	46	6	2	1	3	2	1	~100
C	1	23	4	41	7	4	14	3	1	~100
L	2	18	2	16	35	4	16	5	0	~100
KD	0	7	1	4	5	44	22	15	2	~100
M	1	8	1	4	6	6	61	14	0	~100
SD	1	4	0	0	0	3	5	86	1	~100
Övr	16	15	5	2	4	3	8	13	34	~100
Blankt	3	19	3	5	4	11	20	31	3	~100
Röstade ej 2018	4	26	2	4	1	10	12	36	6	~100
Ej röstberättigad 2018	10	21	5	6	4	5	26	21	1	~100

Valets vinnare



Valets förlorare

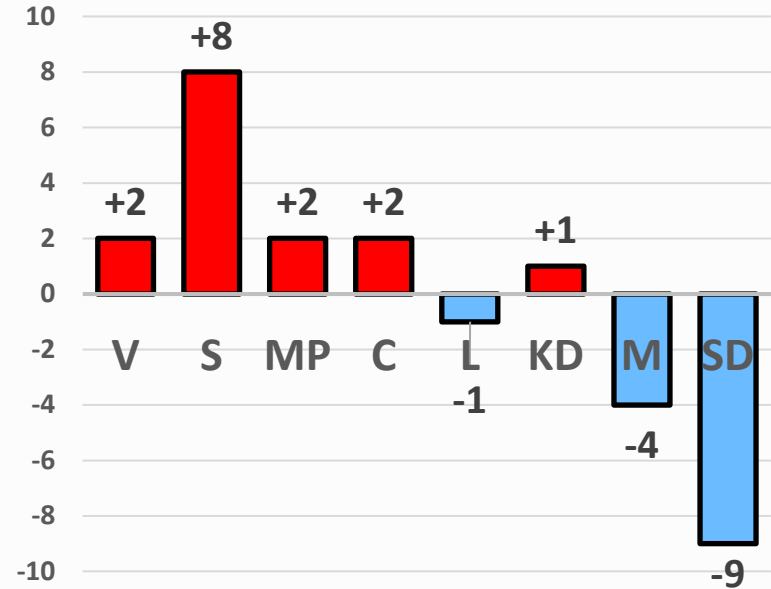


Nettorörlighet (antal väljare)

• Moderaterna → Sverigedemokraterna	130 000
• Socialdemokraterna → Sverigedemokraterna	114 000
• Centerpartiet → Socialdemokraterna	64 000
• Liberalerna → Socialdemokraterna	55 000
• Vänsterpartiet → Socialdemokraterna	53 000
• Kristdemokraterna → Sverigedemokraterna	32 000
• Centerpartiet → Liberalerna	24 000
• Centerpartiet → Moderaterna	22 000

Partival bland kvinnor och män

	Kvinnor	Män
V	8	6
S	34	26
MP	6	4
C	8	6
L	4	5
KD	6	5
M	17	21
SD	16	25
Övr	1	2
Total	~100	~100

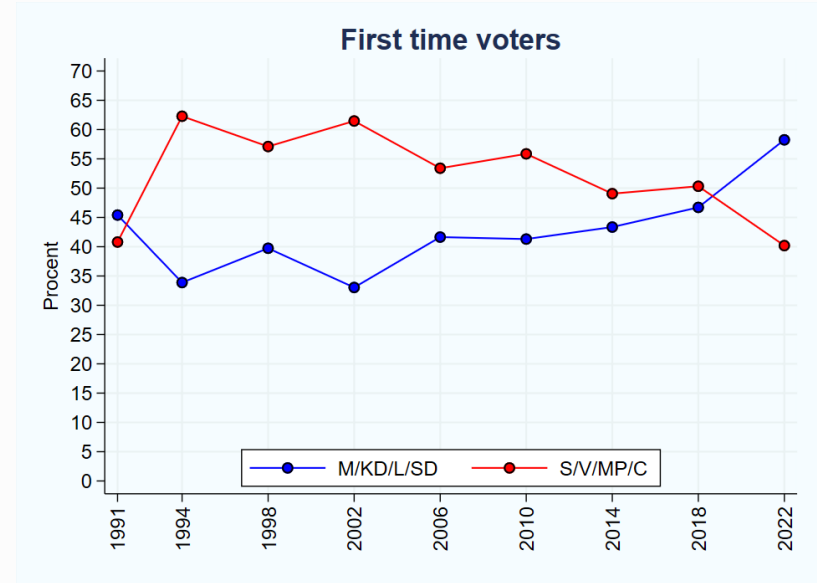
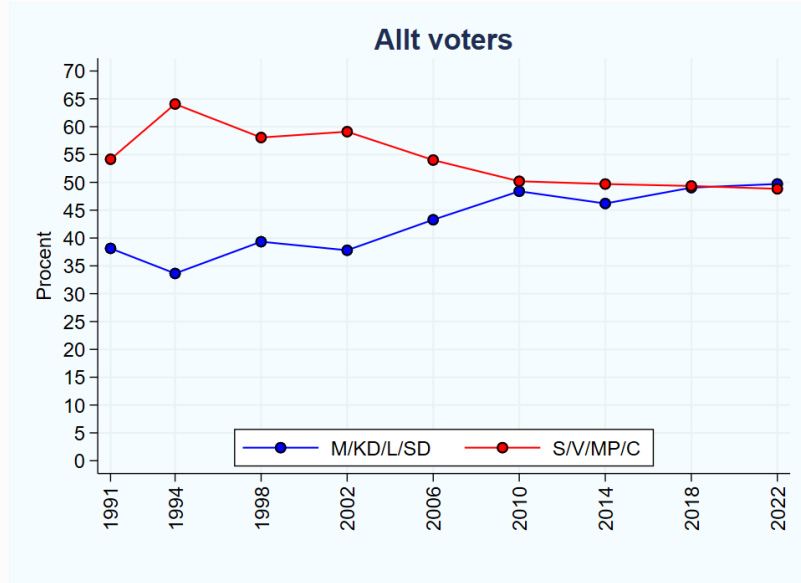


Unga förstagångsväljare

Parti	1991	1994	1998	2002	2006	2010	2014	2018	2022
V	4	9	19	18	10	9	7	11	10
S	20	29	22	30	26	28	23	22	20
MP	8	14	11	10	11	16	12	7	5
C	5	8	4	7	7	6	7	11	6
FP/L	10	8	7	13	8	7	6	5	5
KD	6	5	6	5	3	2	4	6	5
M	35	26	29	13	27	23	21	24	26
SD	-	-	-	-	3	6	13	12	22
Övriga	12	1	2	4	5	3	7	2	1
Summa procent	100	100	100	100	100	100	100	100	100

V+S+MP+C	37	60	56	65	54	59	49	51	41
----------	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Nya högerblocket går framåt bland unga förstagångsväljare



Men stora skillnader mellan unga kvinnor och män

svt VALU

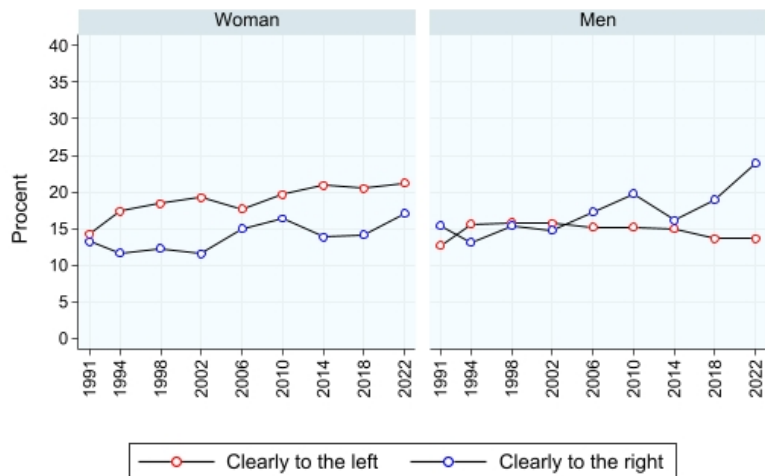
Kön och ålder

		Partival i riksdagsvalet 2022									Summa procent
		V	S	MP	C	L	KD	M	SD	Övr	
Kvinnor	18 -30	13	26	7	10	5	6	22	11	1	~100
	31 -64	7	35	7	7	4	6	17	17	1	~100
	65+	4	41	4	7	6	5	15	17	1	~100
Män	18 -30	8	18	4	5	6	5	26	26	2	~100
	31 -64	6	26	4	6	5	5	21	25	3	~100
	65+	4	35	4	7	6	5	17	22	1	~100

Vägda resultat 2014- 2022

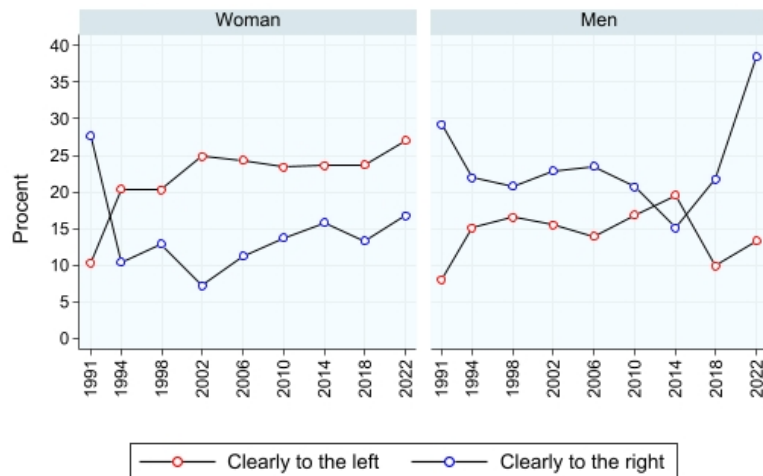
Andelen med stark ideologisk identifikation bland män och kvinnor (samtliga väljare respektive förstagångsväljare)

Stark ideologisk identifikation (samtliga väljare)



Graphs by sex

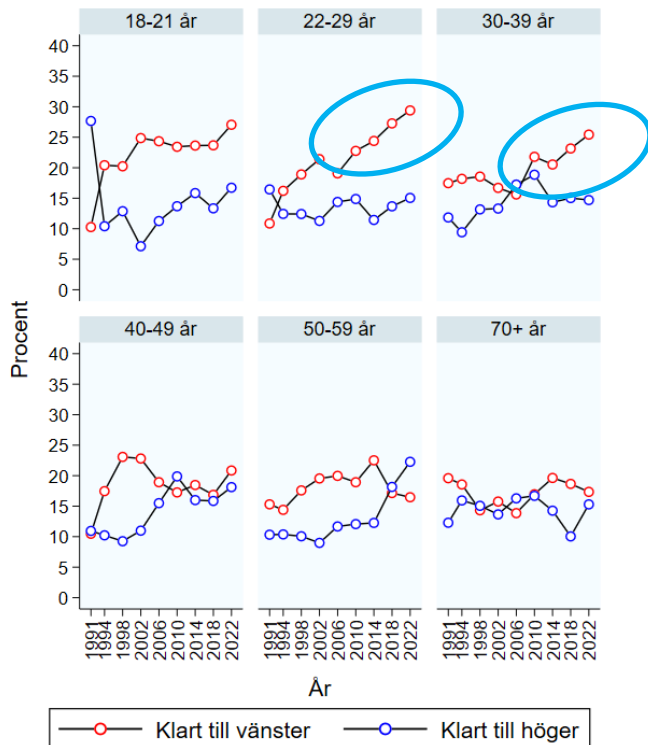
Stark ideologisk identifikation (förstagångsväljare)



Graphs by sex

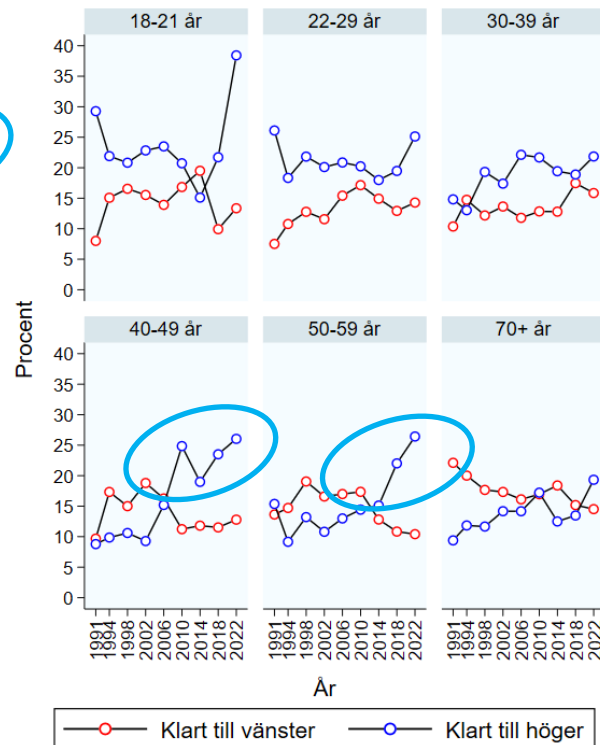
Ideologisk identifikation

Kvinnor



Graphs by RECODE of age

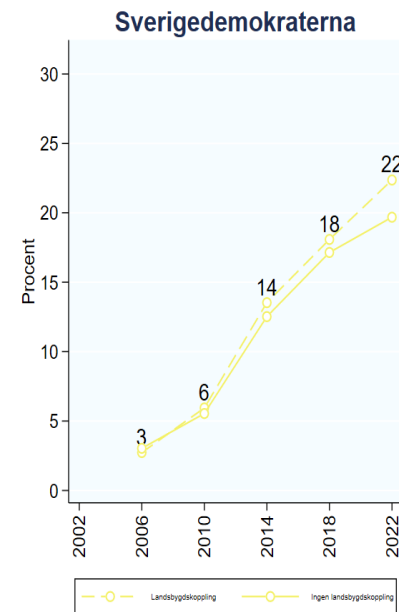
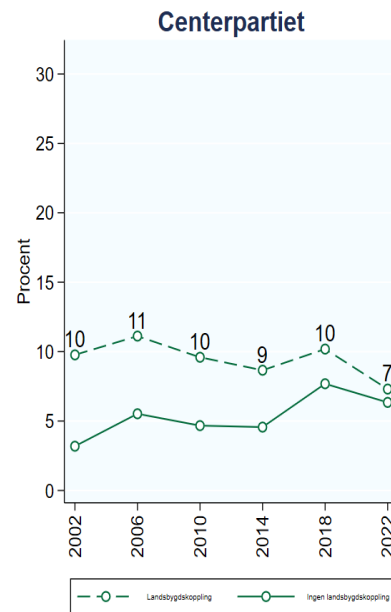
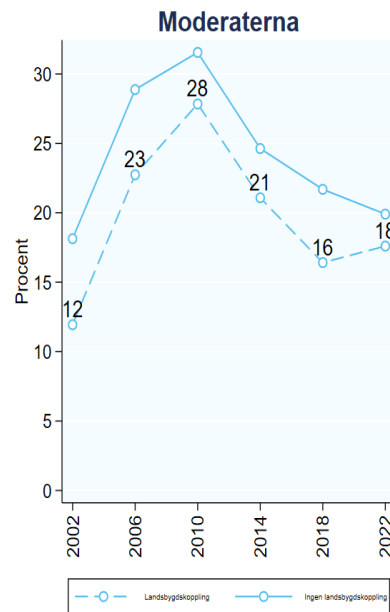
Män



Graphs by RECODE of age

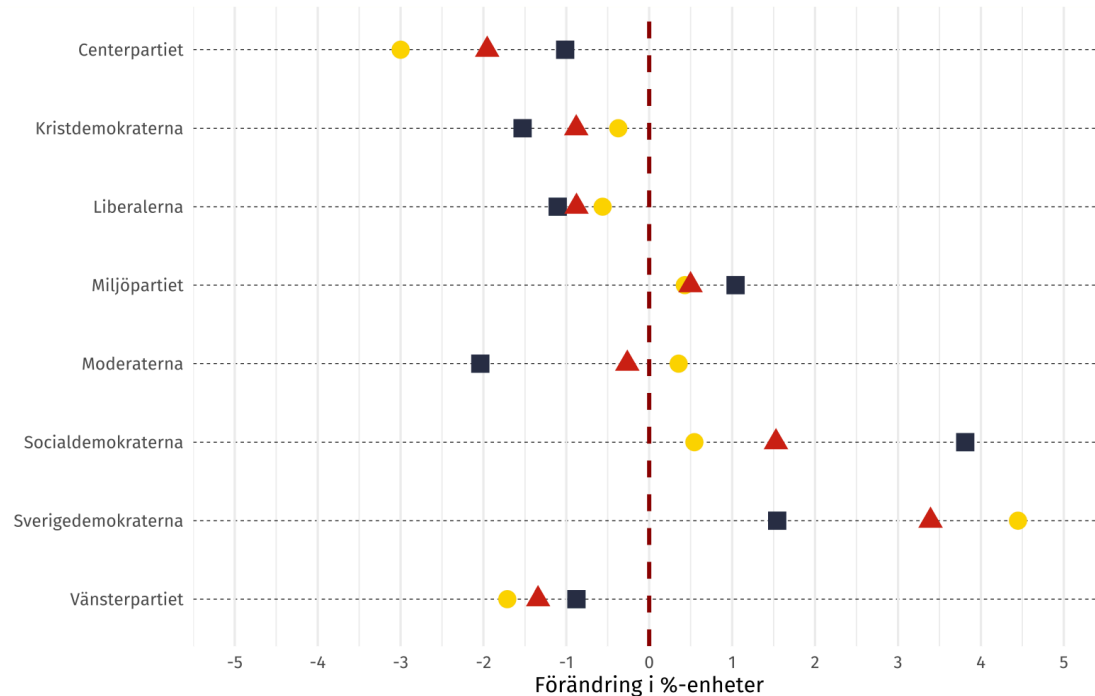


Nya skillnader mellan stad och land



Partiernas valresultat 2022 jämfört med 2018 i olika kommungrupper

Förändring i val resultat i riksdagsval 2018-2022, efter kommungrupp



● Mindre städer och landsbygd ▲ Större städer och nära större städer ■ Storstäder och storstadsnära

Källa: Valmyndigheten, Kommungrupper enligt SKR:s definition.

Källa: Öhrvall, Richard (2022) "En klyfta mellan stad och land". I Bohlin, Niklas (et al) [Snabbtänkt](#)

2.0

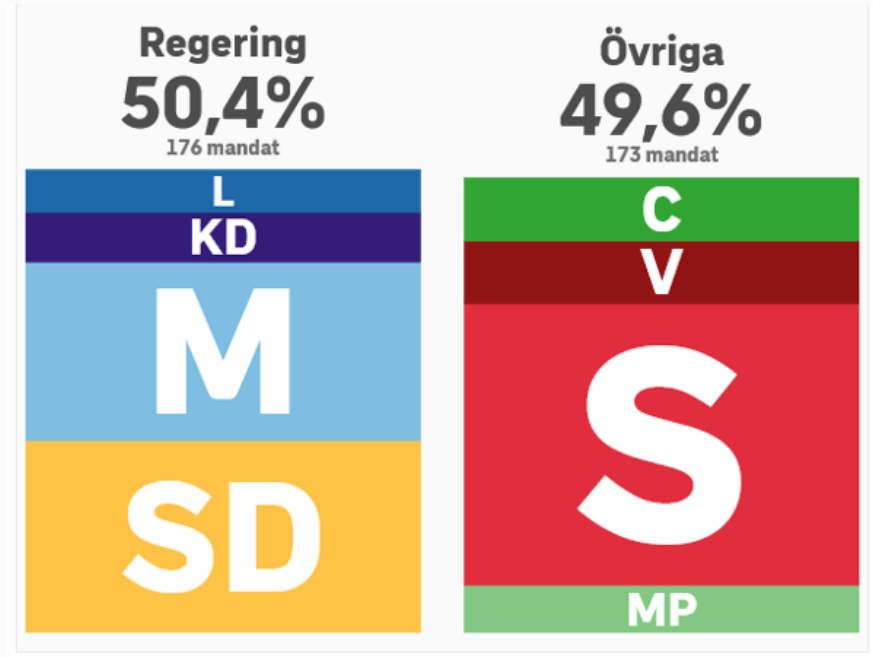
Uppväxtland

SVT VALU

Fråga: "Var någonstans har Du huvudsakligen vuxit upp?"

Själv uppväxt	Partival i riksdagsvalet 2022									Summa procent	Antal personer
	V	S	MP	C	L	KD	M	SD	Övr		
i Sverige	6	30	5	7	5	6	19	21	1	~100	9719
i Norden utanför Sverige	6	33	7	9	5	2	14	22	1	~100	94
i Europa utanför Norden	11	35	5	4	4	6	18	17	1	~100	197
utanför Europa	13	45	3	6	2	4	10	14	4	~100	317
Samtliga personer som <u>själv</u> är uppväxta utanför Sverige	11	40	4	6	3	4	13	16	2	~100	609

Vad avgjorde valet?

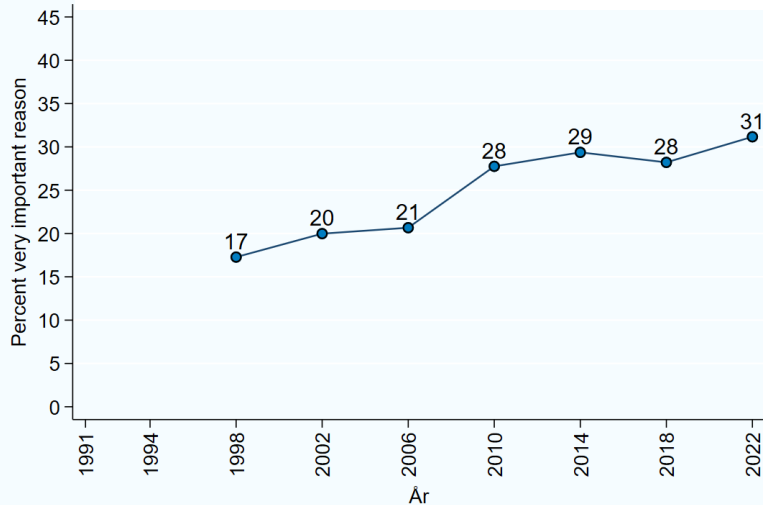


- Partiledarna
- Opinionen i sakfrågor
- De viktigaste sakfrågorna
- Sakfrågeägarskap

Sannolikt
regeringsundelag

2022 – en svenskt presidentval?

Procent bland samtliga väljare som anger partiledaren som mycket betydelsefull för valet av parti



Fråga: "Vilken betydelse hade partiledaren för Ditt val av parti i riksdagen i dag?"

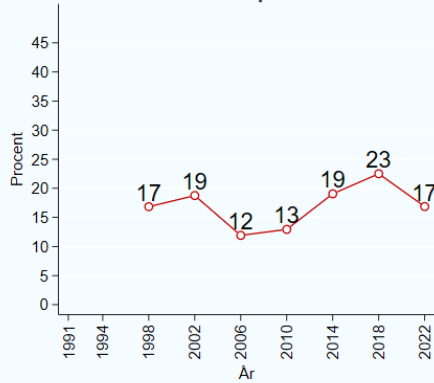
Procent som anger partiledaren för det parti de röstade på som mycket betydelsefull för valet av parti

2022	Procent
1.Jimmie Åkesson (SD)	48
2.Magdalena Andersson (S)	36
3.Annie Lööf (C)	29
4.Ebba Busch (KD)	28
5.Ulf Kristersson (M)	23
6.Nooshi Dadgostar (V)	17
7.Johan Pehrson (L)	13
8.Språkrör (MP)	9

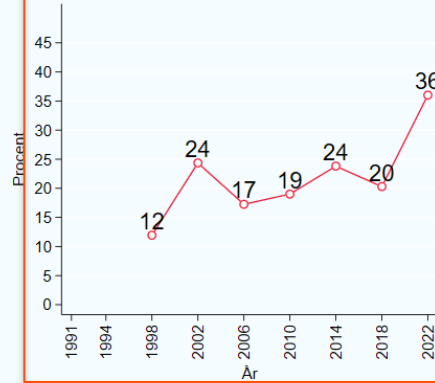


Partiledarnas betydelse över tid

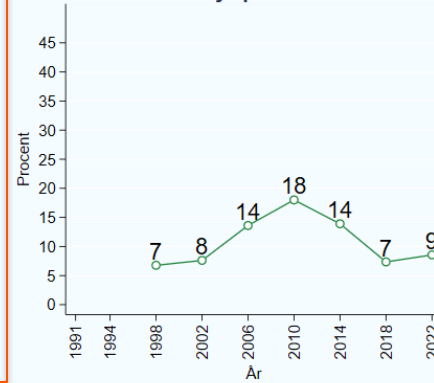
Vänsterpartiet



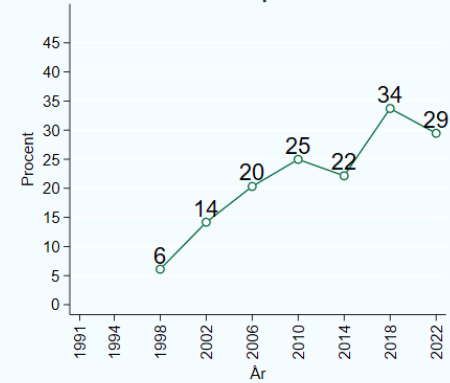
Socialdemokraterna



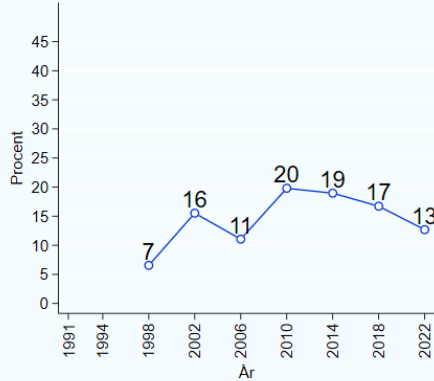
Miljöpartiet



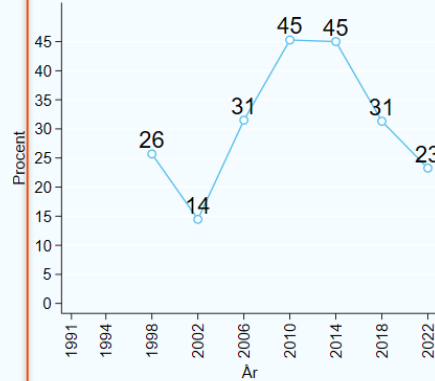
Centerpartiet



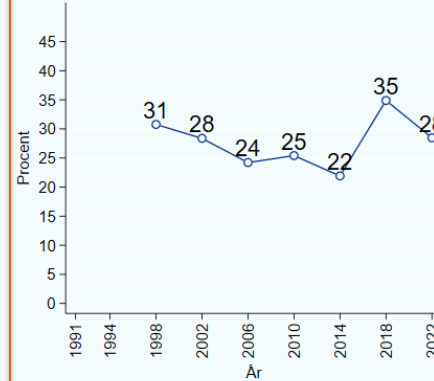
Liberalerna



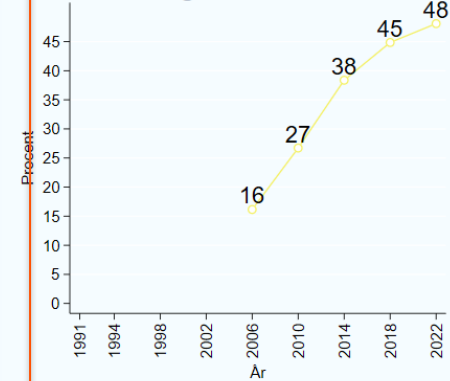
Moderaterna



Kristdemokraterna



Sverigedemokraterna



Högerlutad opinion i flera av de viktigaste politiska sakfrågorna

	Mycket bra förslag	Ganska bra förslag	Varken bra eller dåligt	Ganska dåligt förslag	Mycket dåligt förslag	Summa procent	Balans	eta
Införa mycket hårdare fängelsestraff för brottslingar	52	25	12	7	3	100	+67	0,55
Ta emot färre flyktingar i Sverige	33	24	21	13	9	100	+35	0,63
Sverige bör vara med i Nato	42	24	18	7	8	100	+51	0,46
Vinstutdelning ska inte tillåtas inom skattefinansierad vård, skola eller omsorg	43	17	19	12	8	100	+67	0,39
Sverige bör på långsikt avveckla kärnkraften	14	16	19	19	32	100	-21	0,56

Kommentar: Eta-beräkningarna bygger på en analys där endast väljare för de åtta riksdagspartierna ingår



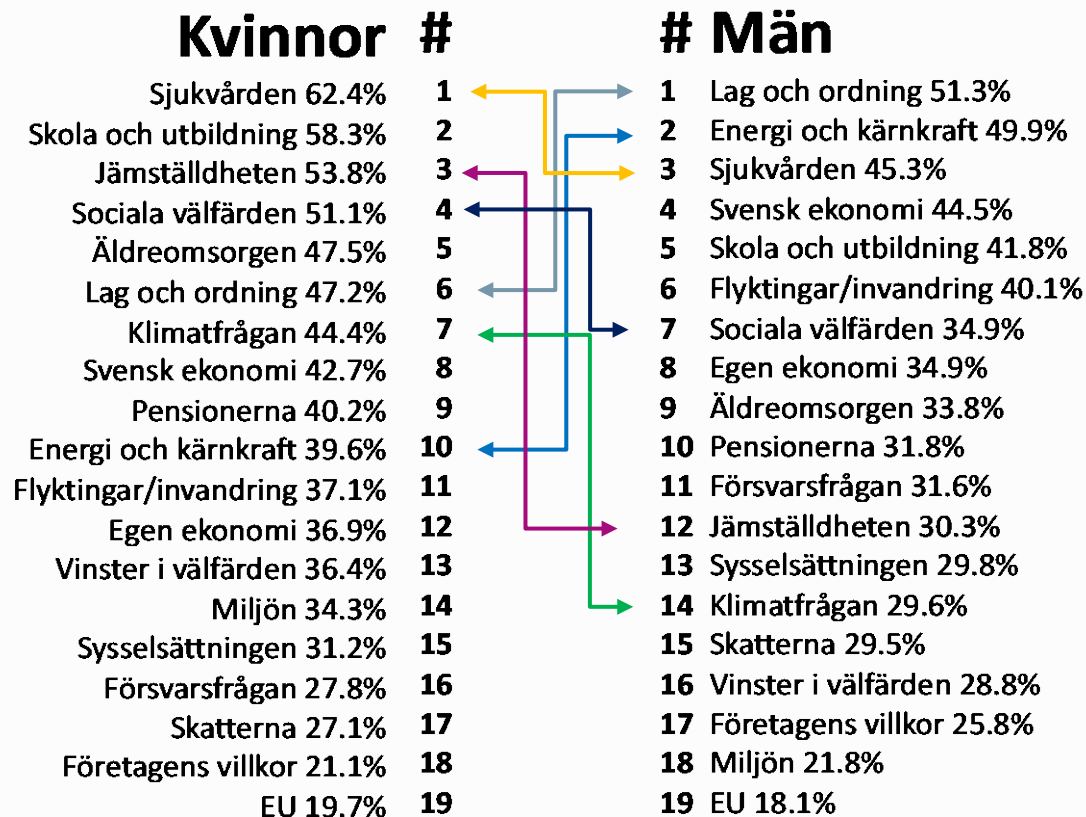
Viktigaste fråga för partivalet 2022

Fråga: "Vilken betydelse har följande frågor för Ditt val av parti i riksdagsvalet idag?"

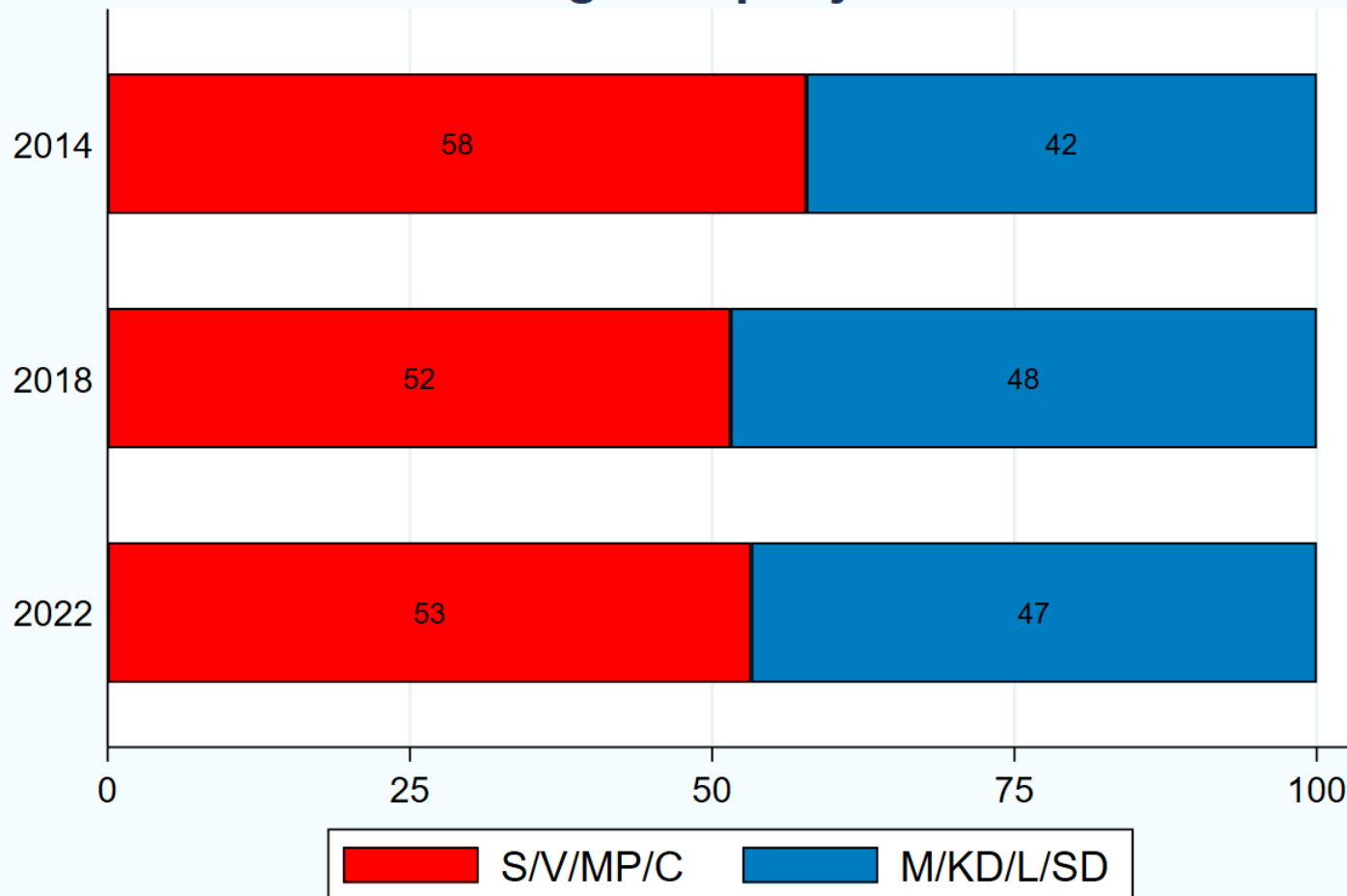
Fråga	Andel mycket stor betydelse (%)							Förändring
	1998	2002	2006	2010	2014	2018	2022	2018 -2022
1. Sjukvården	55	64	51	49	56	56	54	-2
2. Skola och utbildning	59	67	54	54	59	55	50	-5
3. Lag och ordning	40	47	41	32	35	45	50	+5
4. Energi och kärnkraft	30	29	35	30	28	26	45	+19
5. Svenska ekonomin	57	56	50	53	54	44	44	0
6. Sociala välfärden	-	-	-	46	51	47	43	-4
7. Jämställdheten mellan kvinnor och män	36	44	37	37	38	48	42	-6
8. Äldreomsorgen	46	53	45	40	49	44	41	-3
9. Flyktingar/invandring	19	32	25	26	35	41	39	-2
10. Pensionerna	-	-	-	33	40	41	37	-4
11. Din egen ekonomi	-	-	44	41	40	35	37	+2
12. Klimatfrågan	-	-	-	-	-	-	36	
13. Frågan om vinster i välfärden	-	-	-	-	34	32	33	+1
14. Sysselsättning	58	51	56	53	51	37	31	-6
15. Försvarsfrågan	-	-	-	-	20	22	30	+8
16. Skatterna	36	36	32	34	35	33	29	-4
17. Miljön	27	34	31	34	34	33	27	-6
18. Företagens villkor	32	32	35	30	30	26	24	-2
19. EU	28	28	20	16	20	27	19	-8

Område	V	S	MP	C	L	KD	M	SD	Ingen uppfattning	Summa procent
Skatterna	7	26	1	4	3	3	30	9	16	~100
Miljön	4	12	26	12	4	3	12	10	18	~100
Sysselsättningen	5	29	1	5	3	3	24	10	20	~100
Svenska ekonomin	5	31	1	4	3	3	27	11	17	~100
Din egen ekonomi	6	24	1	4	4	3	28	10	21	~100
Försvarsfrågan	5	27	1	3	5	3	23	12	21	~100
Lag och ordning	6	22	1	4	3	3	22	24	14	~100
Flyktingar/invandring	9	21	2	6	4	3	13	29	13	~100
Sjukvården	11	29	1	4	4	16	10	9	16	~100
Jämställdheten mellan kvinnor och män	15	24	3	7	6	7	9	8	21	~100
Skola och utbildning	9	26	2	4	16	5	12	9	16	~100
Energi och kärnkraft	5	20	8	6	5	4	24	13	16	~100
Pensionerna	9	26	1	3	3	6	14	11	26	~100
Klimatfrågan	5	14	23	9	3	3	12	10	20	~100
Frågan om vinster i välfärden	15	26	2	4	5	4	14	9	21	~100

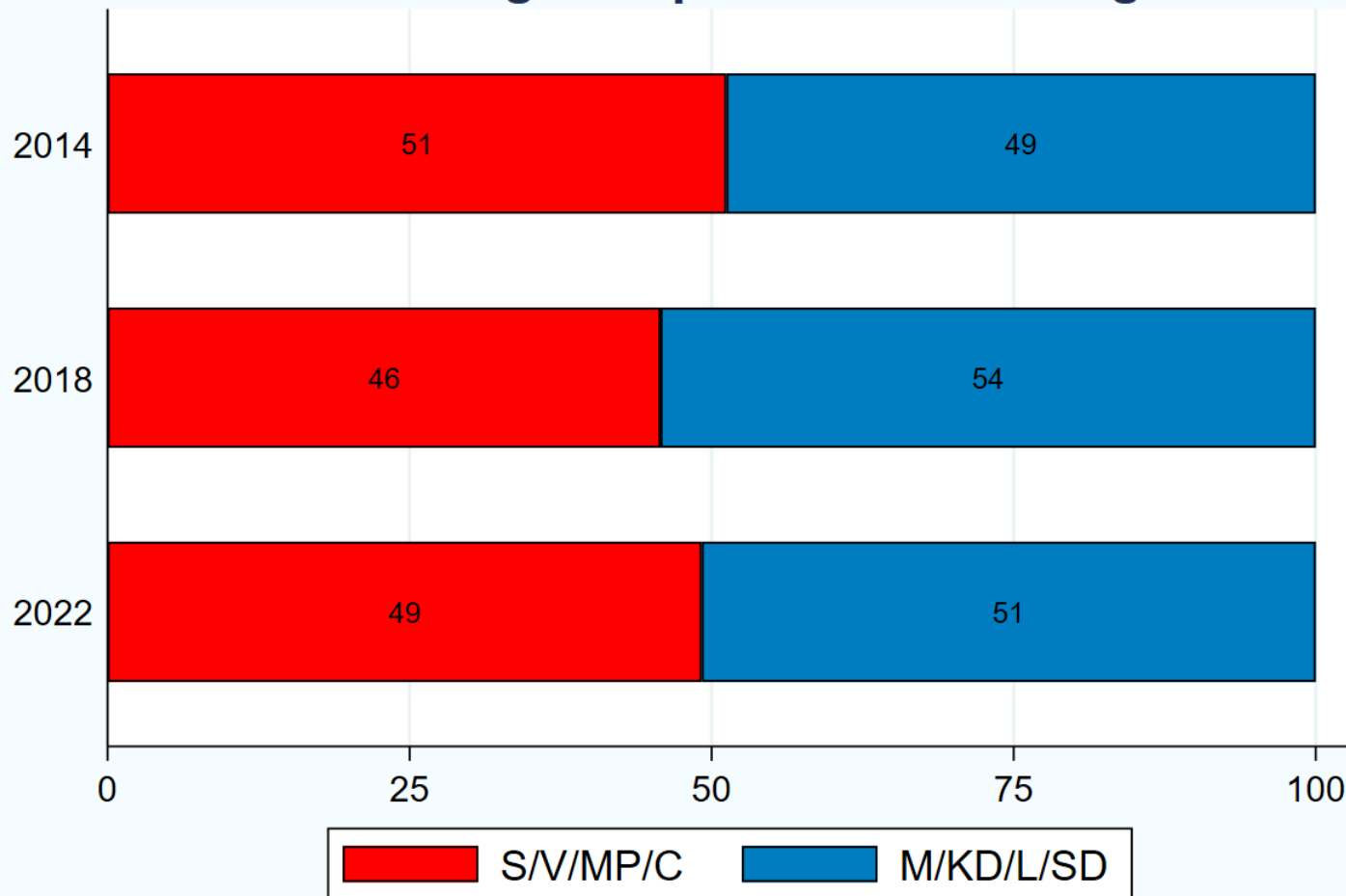
Stora könsskillnader också i sakfrågeprioriteringar



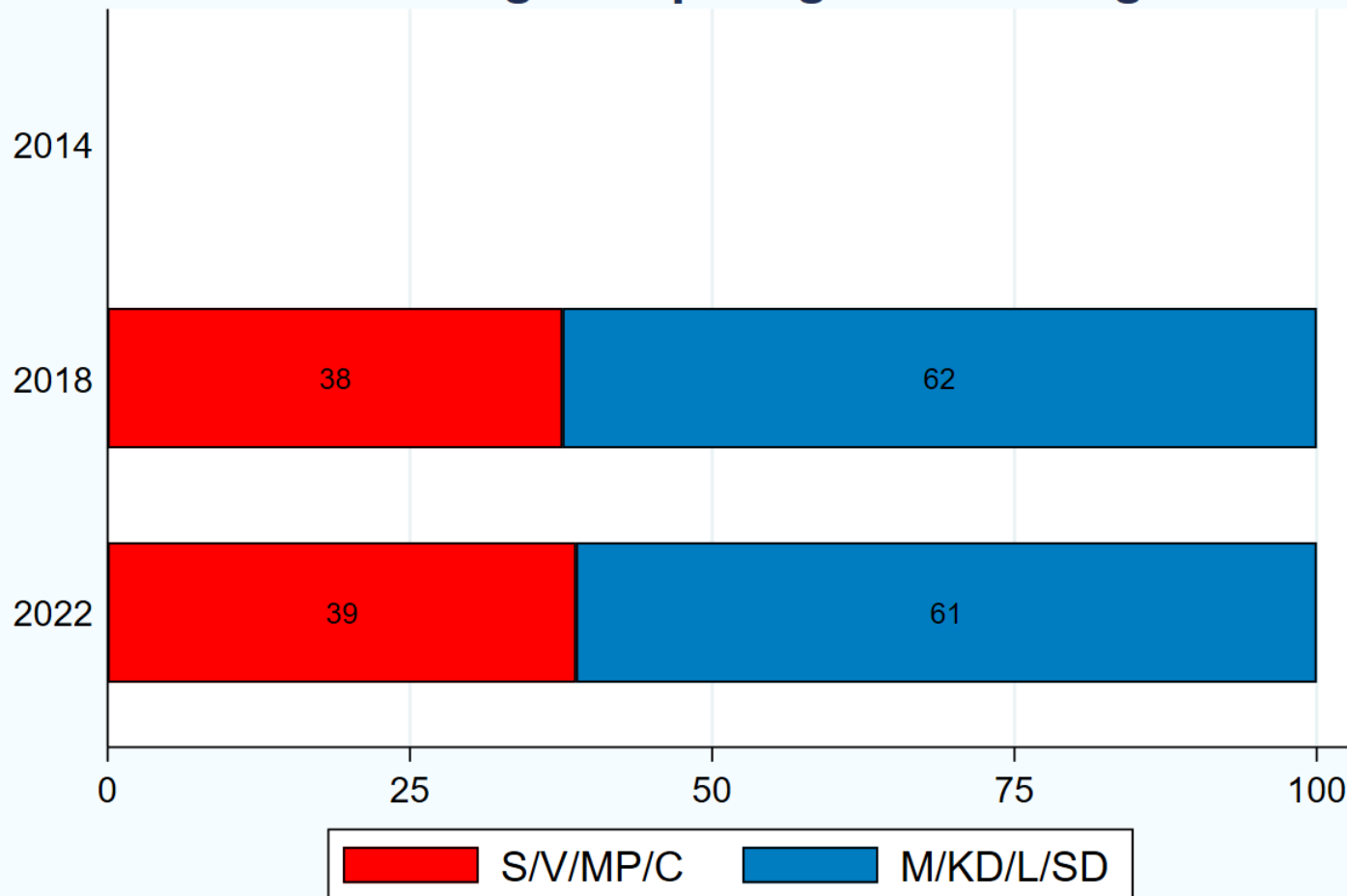
Blockägarskap: Sjukvården



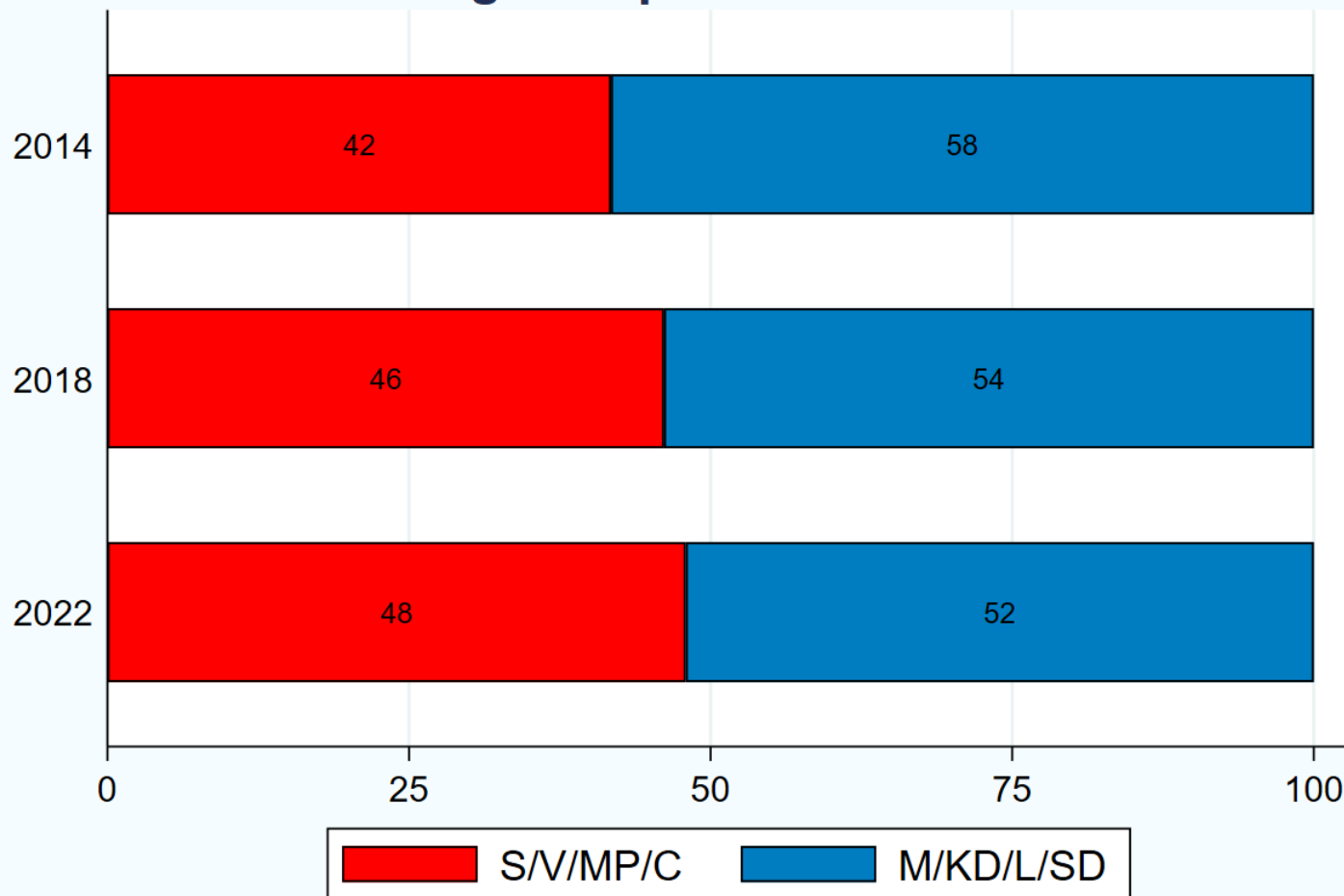
Blockägarskap: Skola/utbildning



Blockägarskap: Lag och ordning



Blockägarskap: Svenska ekonomin





Slutsatser

- Förändringen i det politiska landskapet och partiernas nya relationer till varandra har pågått under längre tid
- Stora opinionsförändringar under mandatperioden men i slutändan....
- ...små aggregerade förändringar men relativt stor väljarrörlighet
- Lägre valdeltagande men rekord i förtidsröstning
- Tydliga demografiska skillnader i partival, särskilt kön/ålder

Slutsatser

- Partiledarna var ovanligt viktiga
- Opinionen i sakfrågor låg till höger
- Agendan – de viktigaste politiska frågorna – gynnade partierna till höger
- Partierna till höger ansågs också tydligt ha sakfrågeägarskapet i de viktigaste politiska frågorna
- Regeringsbildningen pågår – partikonstellationen allt jämnt oklar



Mer om väljare och val?

På vår hemsida finns faktablad, rapporter och publikationer att hämta!

www.gu.se/valforskningsprogrammet/var-forskning

Valforskningsprogrammet

Kontakt: valforskning@pol.gu.se

Web: www.gu.se/valforskningsprogrammet

Twitter: @valforskning

Facebook: Valforskningsprogrammet



Swedish National
Election Studies





**TACK FÖR ATT NI LYSSNADE!
FRÅGOR OCH KOMMENTARER?**